

**ЧАРЛС
СТРОС**

ДОСИЕТАТА НА БОБ

АРХИВИ НА ЗЛОТО

Превод от английски
Елена Павлова

На родителите ми Дейвид и Сесили Строс

Съдържание

Благодарности.....	7
Въведение.	
Демоните на Чарли	9
1.	
На активна служба	15
2.	
Ведомствено разследване.....	41
3.	
Нарушител.....	71
4.	
Истината е някъде вътре	93
5.	
Великани човекоядци	131
6.	
Архивите на злодейството.....	161
7.	
Изгрява лоша луна	187
8.	
Щурмуването на невъзможната планина	211
9.	
Черно слънце	229

10.

Следствие.....257**Бетонната джунгла.....271**

Послеслов.

Във фабриката за страх.....361**Речник на организациите и абривиатурите.....381**

Благодарности

Писателите пишат, но не във вакуум. Преди всичко съм благодарен длъжник на обичайните заподозрени – членовете на местната ми писателска група, които минаха през кръговете на ада покрай четенето на първата чернова и откриха многобройни недостатъци, нуждаещи се от поправка. При подготовката за първоначалното публикуване в списание „Спектрум Ес Еф“ Пол Фрейзър приложи много повече редакторски мускули, отколкото имах някакво право да очаквам. По същия начин постъпи и Марти Халпърн от „Голдън Грифън Прес“, който направи възможна появата на това по-дълго издание. И освен това, стъпил съм на раменете на гиганти. По-специално трима конкретни автори са направили възможно да си измисля тази книга, за което имате моите почитания, Х. П. Львкрафт, Нийл Стивънсън и Лен Дейтън!

Въведение. Демоните на Чарли

„Архиви на злодейството“ е научнофантастичен роман. Поднесен е под формата на хорър трилър с много шеги, сред които има и доста черни. Основната му идея е, че математиката може да бъде магия. По-второстепенна идея е че, ако светът съдържа тайни, които (както Пратчет го е казал някъде) плашат дори мрака, тогава може да се обзаложите, че съществува и тайна правителствена агенция, която да ги прикрива за наше собствено добро. Не търсете ирония в тези думи – ако човечеството дори за миг беше в състояние да заподозре, че Лъвкрафт малко е недоразбрал и е подценил мощта и жлъчта на космическото зло, то животът би станал непоносим. Ако тайната излезе на бял свят и (като следствие) в белия свят влязат разни други твари, то животът би станал невъзможен. Онова, което ще обитава Земята, няма да бъде живот, а още по-малко – хуманоиден. В романа ужасите, породени от тази измислица, се преплитат с кошмарите от истинската история. Както във всяко добро хорър произведение, и тук има мигове, в които не можете да повярвате, че някой е посмял да запише на хартия словата, които четете. В този случай – не понеже въпросните слова са кървави, а защото случките са твърде реалистични. Бих развалил удоволствието, ако тръгна да обобщавам книгата, а и ще ви се стори, все едно

хвърлям светлина върху най-лошото в човешката история. Не е така. Прочетете и ще видите.

В послеслова Чарли е писал мъдро и задълбочено за необичайните сходства между трилърите за Студената война и хорърите. (Помислете си за миг какво ще пробуди в ума ви ето тази фраза, ако никога преди не сте я чували: *Secret intelligence*¹.) Има обаче и трета страна на книгата. Представете си свят, където говоримото и писменото слово може буквално и пряко да води до реални събития, където и една погрешна дума стига да предизвика невероятен хаос, но където с правилното заклинание можеш да призоваваш неимоверно могъщи сили, които да подчиняваш на волята си. Представи си освен това, че този свят се окаже администриран – огромната част от работата се разпределя както между самите магьосници, така и помежду им и онези, които координират тяхната дейност. Администрацията е бюрократична и също така (следователно) хаотична и се изчерпва с хора на бюра, които мърморят проклетия и пишат заклинания, като всеки тъче своето малко парченце от големия пъзел. Координаторите, понеже не разбират какво се случва, са лесна плячка за дарените с елеен глас жреци от странни култове, които настояват за деспотични жертвоприношения и изчезват с големи суми пари. Добре дошли в ИТ² отдела.

Именно опитът на Чарли за работата в областта на информационните технологии и писането за тази сфера му дава от първа ръка нужните прозрения за делниците на Пералнята. Защото програмирането е занятие, в което през цялото време се сблъскват лъвкрафтовските страхотии и техниките на шпионажа. Аналитикът или програмистът трябва да проучват документацията хем скептично, хем с внимание и непрестанно да извличат от нея истината на малки парченца, които да напасват. Източниците им на информация си имат собствени цели, които преследват открито или прикрито. Програмистът си има мениджъри и над-

---

¹ *Secret intelligence* (англ.) – игра на думи: Секретни разузнавателни служби, но може да се преведе и като „скрито разумно същество“. (Всички бележки под линия са на преводача.)

² ИТ – информационни технологии.

зорници, много от които не знаят изобщо какво става на върха на ножа им. И ИТ трудовакът следва да осъзнава ясно, че допусне ли грешка, каруцата може тежко да катастрофира. Напрежението и цинизмът са постоянни спътници, заедно с другарството и съперничеството. Всичко това напомня на шпионския занаят... или на магьосничеството. Човек не излиза много и когато го стори, обикновено е нощем.

Чарли излиза и щъка доста, включително денем. Няма си демони. Истински веселяк е – като повечето хора, които пишат за зловещи ужасии. Годините, които е прекарал в подземията, ни най-малко не са помрачили ентузиазма и емпатията му, нито способността му да говори и пише бързо и широкообхватно, не са му отнели и аурата, която те кара да купиш на копелето още една бира, само и само да му затвориш устата и да понаваксаш набраната от него преднина, преди да избяга прекалено далеч пред теб. Знам как е – опитвал съм. Бирата обаче не действа.

За първи път се сблъсках с Чарлс Строс, когато и самият аз работех в областта на ИТ. Беше някъде около 1996 г., когато, за да си чувал за интернет, малко или много трябваше да работиш в ИТ. (Да, преди много, много време имаше период, в който новините за съществуването на интернет се разпространяваха посредством *лично общуване*.) Озари ме мисълта, че авторът на разумни-но-радикални постове в различните новинарски групи, където се навъртах, е същият онзи Чарлс Строс, който бе написал два-три разказа – зарадвали ме много – в британското научнофантастично списание „Интерзоун“: „Жълт сняг“, „Корабът на глупците“ и „Дехлорирането на модератора“ (всички вече публикувани в сборника „ТОСТ“ (TOAST, Cosmos Books, 2002).

„Дехлорирането на модератора“ е научнофантастичен разказ за конвент с всичките въртели на научнофантастичните сборища, но е (понеже се развива в бъдещето) научно-фактологичен конвент по приложна и мазейна високоенергийна физика за гийкове и гийкетки.

Като изключим изпипания хумор, самият разказ предава странната меланхолия на спомените за всеки един конвент и осъзнаването, че колкото и хубаво да си си изкарал, пропуснал

си още повече благини. (Точно така – що се отнася до фините отсенки на емоциите, този разказ не се отличава с особена универсалност, но ми легна на сърце, понеже тъкмо бях започнал да ходя на конвенти.) „Корабът на глупците“ се отнася за „Проблем 2000“ (който, както всички знаем, се оказа, че не е проблем, но BEGIN_RANT изцяло благодарение на програмисти, които, на първо място, са си свършили както трябва работата по времето, когато само гийковете и астрономите вярваха, че 21-ви век изобщо ще настъпи END_RANT) и е пълен също с невероятно смешни и извънредно автентично звучащи вътрешни шегички относно ИТ. Този тип Строс ми заприлича на човек, с когото бих искал да се запозная... може би на някой конвент. Оказа се, че живее в Единбург. Практически бяхме съседи. Мисля, че му пратих имейл и не след дълго той се материализира от киберпространството. Пихме по бира и подехме нажежен разговор, който оттогава не е секвал.

Той имаше страхотна идея за роман: „Ще бъде техно трилъър! Идеята е, че Тюринг е кракнал теоремата за NP-пълнотата¹ още през 40-те години! Така че цялата Студена война на практика се води за предотвратяване на Сингулярността²! Континенталните балистични ракети са за в случай, че богоподобните ИИ излязат от контрол!“ (Всъщност той не говори по такъв начин, просто така си го спомням.) Беше измислил от А до Я цялата книга. Доста хора успяват, но остават на този етап, а той (и това е

---

¹ Абревиатурата идва от Nondeterministic Polynomial time (недетерминистично полиномиално време); терминът касае теорията на изчислителната сложност и като цяло – равенството на класовете P и NP (една от седемте задачи на хилядолетието, за която Математическият институт „Клей“ в Масачусетс дава награда от 1 милион долара).

² В науката терминът се описва като състояние на уеднаквяване на определени характеристики на изследвания обект до степен, в която характерът на обекта коренно се променя. В (социалната) фантастика, а напоследък и *фактастика* се има предвид все по-ускоряващата се промяна на света около нас (благодарение на технологиите), към която хората все по-трудно се приспособяват. „Сингулярност“ в този смисъл е моментът, в който скоростта на промяна на света надминава скоростта на адаптацията на човечеството към тези промени.

важен съвет за начинаещите писатели по света) наистина взе че я написа. Този роман – *Burn Time*¹, е първият прочетен от мен негов роман и си остана непубликуван – страхотна концепция, но паянтово изпълнение, – обаче суровият талант в него си личеше и с просто око, а също и енергията и възможностите, и изумителния обхват на референциите. Оттогава насам Чарли написа още един куп романи и разкази. Разказите му задобряваха все повече и постоянно ги харесвах за печат. Сполетия го друга страхотна идея: „Семейна сага за живота по време на Сингулярността! От гледната точка на котката!“, която мутира в изумителна серия, започнала с „Омари“ (публикуван в *Azimov's SF*, юни 2001 г.). Този разказ влезе в краткия списък на три големи фантастични награди – „Хюго“, „Небула“ и BSFA (наградата на „Британската научнофантастична асоциация“). Четвъртият от поредицата – „Ореол“ – влезе в краткия списък за „Хюго“.

Връщайки се назад към някои от тези разкази, забелязвам с почуда появата на нещо, което би могло да бъде наречено „стил Строс“. Всеки писател, който допринася – или дефинира – етап в развитието на научната фантастика, си има стил, в който само той може да пише или поне е писал *пръв*. Свиващите се врати на Хайнлайн² разкриват нов начин за заобикаляне на обясненията чрез показване на нещо, приемано за даденост; джипстерите на Зелазни³ под препускащите луни на Марс въведоха рязката смяна на скоростите в степените на свободата, позволени при боравене с класическия материал; небето с цвят на телевизионен екран⁴ и дековете „Оно-Сендай“ на Гибсън наложиха картите на виртуалното върху реалното пространство и се превърнаха в основна метафора за голяма част от ежедневието ни. Знаковата Стросова фраза (и човек определено започва да я разпознава в произведенията му) представя скок нагоре от същия калибър в компресията и разбирането, нужен ни за да разберем смисъла не

---

¹ „Пълно изгаряне“.

² Споменават се за първи път в „Отвъд хоризонта“.

³ Споменати в „Роза за Екклесиаста“.

⁴ Описано в „Невромантик“.

само на разказите, но и на света, в който живеем – свят, осъден на Сингулярност.

Романите му също задобряваха все повече, но не ги харесваха за публикуване, докато съвсем наскоро и доста внезапно три или четири бяха одобрени практически едновременно. Единственият ефект, който това оказа върху Чарли, беше, че той смогна да напише още два-три, докато тези се подготвят за печат. Просто ставаше все по-бърз и по-добър, също като компютрите. Но първият му публикуван роман беше точно този и той е много добър.

Ще чуваме – и ще четем – още много за и от него.

А сега – приятно четене!

*Кен Маклауд
Уест Лоутиън, Великобритания
Май 2003 г.*